

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
ĮSTATYMAS**

2001 m. rugsėjo 25 d. Nr. IX-517

Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis Įstatymas nustato bendruosius Lietuvos Respublikoje gaminamų ir į Lietuvos Respubliką importuojamų pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitos, ženklinimo, surinkimo, naudojimo reikalavimus, kad būtų išvengta pakuočių ir pakuočių atliekų neigiamo poveikio aplinkai bei žmonių sveikatai, taip pat gamintojų, importuotojų, pardavėjų, vartotojų, gaminių naudotojų, atliekų tvarkytojų teises ir pareigas tvarkant pakuotes bei pakuočių atliekas.

2. Šis Įstatymas taikomas visiems gamintojams, importuotojams, pakuočių gamintojams, pardavėjams, vartotojams, gaminių naudotojams bei atliekų tvarkytojams.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Atliekų tvarkytojas** – juridinis ar fizinis asmuo, kuris tvarko atliekas pagal Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus.

2. **Energijos gavyba** – degių pakuočių atliekų naudojimas energijai gauti, jas deginant atskirai ar kartu su kitomis atliekomis ir naudojant gautą šilumą.

3. **Gamintojas (pakuočių naudotojas)** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, naudojantis pakuotes savo gaminiams pakuoti.

4. **Grupinė, arba antrinė, pakuotė** (toliau – **grupinė pakuotė**) – pakuotė, kurioje vartotojams ar gaminių naudotojams pateikiama tam tikra grupė prekinių vienetų ar kuri naudojama prekių atsargoms papildyti. Grupinę pakuotę galima pašalinti nepažeidus gaminio.

5. **Importuotojas** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, importuojantis supakuotus gaminius.

6. **Organinis perdirbimas** – aerobinis (kompostavimas) ar anaerobinis (biometanizavimas) pakuočių atliekų biologiškai skylančios dalies apdorojimas naudojant mikroorganizmus, kurio metu gaunama stabilizuota organinė liekana arba metanas. Šalinimas į sąvartyną negali būti laikomas pakuočių atliekų organinio perdirbimo būdu.

7. **Pakartotinis naudojimas** – bet kokia operacija, kurios metu pakuotė (sukonstruota taip, kad per naudojimo laikotarpį atlaikytų tam tikrą gabenimų skaičių) yra vėl pripildoma naudojant papildomus rinkoje esančius gaminius arba be jų ar panaudojama tam pačiam tikslui, kuriam ji buvo pagaminta. Jei tokia pakartotinio naudojimo pakuotė daugiau nebegali būti panaudota pagal paskirtį, ji tampa pakuotės atlieka.

8. **Pakuočių atliekos** – pakuotės ir pakuočių medžiagos, kurios pagal Atliekų tvarkymo įstatyme pateiktą atliekų apibrėžimą priskiriamos atliekoms, išskyrus pakuočių gamybos atliekas.

9. **Pakuočių atliekų naudojimas** – pakuočių atliekų tvarkymo būdas, numatytas atliekų naudojimo būdų sąraše, parengtame pagal Atliekų tvarkymo įstatymo reikalavimus.

10. **Pakuočių atliekų tvarkymas** – pakuočių atliekų surinkimo, vežimo, naudojimo ir šalinimo veikla.

11. **Pakuočių gamintojas** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, gaminantis ir (ar) importuojantis pakuotes.

12. **Pakuotė** – gaminy, pagamintas iš bet kokių medžiagų ir skirtas gaminiams pakuoti, apsaugoti, gabenti bei pateikti vartotojams ar gaminių naudotojams.

13. **Pardavėjas** – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, realizuojantis gaminius.

14. **Perdirbimas** – pakuočių atliekas sudarančių medžiagų perdirbimas gamybos proceso metu, įskaitant organinį perdirbimą, bet išskyrus naudojimą energijai gauti, norint pakuočių atliekas sudarančias medžiagas panaudoti pagal pirminę ar kitokią paskirtį.

15. **Prekinė, arba pirminė, pakuotė** (toliau – **prekinė pakuotė**) – pakuotė, kuri kartu su gaminiu sudaro prekinį vienetą ir pateikiama vartotojams ar gaminio naudotojams.

16. **Transporto, arba tretinė, pakuotė** (toliau – **transporto pakuotė**) – pakuotė, kuri palengvina prekinėje ar grupinėje pakuotėje supakuotų gaminių gabenimą, tvarkymą ir gabenimo bei tvarkymo metu apsaugo juos nuo pažeidimo. Transporto pakuotėms nepriklauso kelių, geležinkelių, laivų ir lėktuvų konteineriai.

17. **Užstatas** – pinigų suma, pateikta už gaminio pakuotę siekiant užtikrinti, kad pakuotė bus gražinta gamintojui ir (ar) importuotojui bei naudojama pakartotinai ar tvarkoma laikantis šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytų pakuočių atliekų tvarkymo prioritetų.

18. **Ūkinės veiklos vykdytojai** – pakuočių medžiagų tiekėjai, pakuočių gamintojai, importuotojai ir naudotojai, supakuotų gaminių importuotojai, pardavėjai, atliekų tvarkytojai.

3 straipsnis. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo prioritetai

Ūkinės veiklos vykdytojai privalo vadovautis šiais pagal svarbą išdėstytais prioritetais:

- 1) naudoti visas galimas prevencijos priemones pakuočių atliekų susidarymui mažinti;
- 2) pakartotinai naudoti pakuotes;
- 3) perdirbti susidariusias pakuočių atliekas ir gauti iš jų naudoti tinkamus gaminius arba antrines žaliavas, tinkamas tokiems gaminiams gaminti;
- 4) naudoti pakuočių atliekas energijai gauti;
- 5) saugiai šalinti susidariusias pakuočių atliekas, kad jos nekeltų pavojaus aplinkai bei žmonių sveikatai.

4 straipsnis. Pagrindiniai pakuočių reikalavimai

1. Pakuotės turi būti projektuojamos ir gaminamos taip, kad jų tūris ir svoris būtų kuo mažesni, atsižvelgiant į būtinybę nepažeisti pakuojamo gaminio bei vartotojo saugumo, higienos reikalavimų, ir kad jos būtų priimtinos vartotojui.

2. Pakuotės turi būti projektuojamos, gaminamos, parduodamos taip, kad jas būtų galima pakartotinai naudoti, perdirbti bei sumažinti neigiamą poveikį aplinkai šalinant pakuočių atliekas ir (ar) pakuočių atliekų apdorojimo liekanas.

3. Pakuotėse ar jų dalyse turi būti kuo mažiau kenksmingų medžiagų, kurios gali būti išmetamos į orą pakuočių atliekų bei jų apdorojimo liekanų deginimo metu arba patekti į filtratą pašalinus pakuočių atliekas bei jų apdorojimo liekanas į sąvartynus. Ribinius leistinus kenksmingų medžiagų kiekius pakuotėse ir jų kontrolės tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

4. Pakartotinio naudojimo pakuotės turi būti pagamintos taip, kad jas būtų galima gabenti, keletą kartų naudoti, o panaudotas pakuotes būtų galima paruošti pakartotiniam naudojimui (išplauti, dezinfekuoti) nesukeliant pavojaus šiuos darbus atliekančių žmonių sveikatai ir aplinkai.

5. Pakuotės turi būti pagamintos taip, kad kuo didesnę dalį susidariusių pakuočių atliekų būtų galima perdirbti ar naudoti energijai gauti, o pakuočių atliekų biologiškai skylančias dalis kompostuoti tokiu būdu, kad į sąvartynus būtų šalinama kuo mažiau pakuočių atliekų.

5 straipsnis. Pakuočių ženklavimas

1. Kad pakuotes būtų galima identifikuoti ir klasifikuoti, jos turi būti ženklinamos nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį. Pakuočių ženklavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

2. Gamintojai ir importuotojai (arba jiems atstovaujanti organizacija), patys organizuojantys pakuočių atliekų tvarkymą, gali savo gaminių pakuotes žymėti tam tikru ženklu.

6 straipsnis. Pakuočių ir pakuočių atliekų apskaita

Ūkinės veiklos vykdytojai pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitą tvarko ir ataskaitas teikia Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Gamintojų ir importuotojų pareiga tvarkyti pakuotes ir pakuočių atliekas

1. Gamintojai ir importuotojai privalo imtis visų priemonių, kad tuščios transporto, grupinės ir prekinės pakuotės bei šių pakuočių atliekos būtų tvarkomos vadovaujantis šio Įstatymo 3 straipsnyje nurodytais prioritetais ir kad būtų įvykdytos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos pakuočių bei pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotys.

2. Gamintojai ir importuotojai gali patys organizuoti pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemas arba pagal sutartis naudotis organizuotomis atliekų tvarkymo sistemomis.

3. Gamintojai ir importuotojai, nevykdantys šio straipsnio 1 dalyje numatytų pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo ir kitokio naudojimo užduočių, įstatymų nustatyta tvarka privalo mokėti mokestį už aplinkos teršimą gaminių atliekomis.

8 straipsnis. Pardavėjų pareiga surinkti pakuotes ir pakuočių atliekas

1. Pardavėjai privalo priimti parduodamų gaminių pakuotes, už kurias nustatytas užstatas.

2. Pardavėjai gali patys organizuoti pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo ir rūšiavimo sistemas arba pagal sutartis naudotis organizuotomis atliekų tvarkymo sistemomis.

3. Pardavėjai prekybos vietoje turi teikti informaciją apie tai, kaip vartotojai gali grąžinti pakuotes ir pakuočių atliekas.

9 straipsnis. Vartotojų pareiga

Vartotojai privalo naudotis organizuotomis pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemomis.

10 straipsnis. Organizacijos

1. Gamintojai, importuotojai ir pardavėjai bei kiti ūkinės veiklos vykdytojai gali įkurti organizacijas ir pavesti joms organizuoti pakuočių bei pakuočių atliekų surinkimą ir tvarkymą, tvarkyti pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitą bei atlikti kitas šiame Įstatyme ūkinės veiklos vykdytojams nustatytas pareigas.

2. Organizacijose gali dalyvauti visi ūkinės veiklos vykdytojai, jeigu jie sutinka su iš anksto nustatytomis dalyvavimo organizacijose sąlygomis.

11 straipsnis. Užstatai už pakuotes

1. Gamintojai ir importuotojai, parduodami gaminius, už kurių pakuotę nustatytas užstatas, privalo imti užstatą ir jį grąžinti pardavėjams, kai šie grąžina pakuotes.

2. Pardavėjai, parduodami gaminius, už kurių pakuotę nustatytas užstatas, privalo imti užstatą ir jį grąžinti vartotojams ar gaminių naudotojams, kai šie grąžina pakuotes.

3. Pakartotinio naudojimo pakuotė gali būti nepriimama ir užstatas negrąžinamas, jeigu ji pažeista ar užteršta tiek, kad nebegali būti naudojama pakartotinai.

12 straipsnis. Atsakomybė už šio Įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio Įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2002 m. liepos 1 d. nustato pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotis, parengia ir patvirtina teisės aktus, nustatančius ribinius leistinus kenksmingų medžiagų kiekius pakuotėse bei jų kontrolės tvarką, pakuočių ženklavimo bei pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitos tvarką, pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašą ir užstato dydį, užstato sistemos įgyvendinimo tvarką bei kitus šiam Įstatymui įgyvendinti būtinus teisės aktus.

14 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS